

İslâm Dininde Kandil Geceleri Bid'attir

– Polat Akyol · 08 Nisan 2020

İSLÂM DİNİNDE KANDİL GECELERİ BİD'ATTİR

Mukaddime: Rahmân ve Rahîm olan Allâh'ü Teâlâ'nın Adıyla...Hamd, Allâh'a mahsustur. O'na hamd eder, O'ndan yardım ve mağfîret dileriz. Nefislerimizin şerrinden ve amellerimizin kötülüğünden O'na sığınırız. O'nun hidâyete erdirdiğini hiç kimse saptıramaz, saptırdığını ise hiç kimse hidâyete erdiremez. Şehâdet ederim ki, Allâh'tan başka ibâdeteye lâyık hiçbir ilâh yoktur. Ve yine şehâdet ederim ki, Muhammed aleyhisselâm O'nun kulu ve Rasûlü'dür...Bundan sonra:Türkiye'de her sene "dinin kesin bir emri, fıkhi bir vecibemiş" gibi kutlanılan özel gecelerin aslında hem İslam'ın iki ana kaynağı (Kur'an ve sünnet) tarafından "kutsal" ilan edilmedikleri bir hakikattir.Kandil geceleri diye bilinen geceler ; Mevlid , Regaib, Mirac, Beraat ve Kadir Gecesidir.Fakat bu gecenin ya da yapılan tüm bu amellerin hiçbir dayanağı yoktur. İbâdet olarak yapılan her amelin bir delili olmak zorundadır. Delili olmadan herhangi bir ameli ibâdet olarak isimlendirmek helal değildir. Şimdi akla şöyle bir soru gelebilir. İnsanların bu gecelerde yaptıkları onca hayır amel boşa mı gidecek? Bu sorunun cevâbını Allâh Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem'in dilinden öğrenelim."Muhakkak ki sözlerin en doğrusu Allâh'ın kelâmı, yolların en hayırlısı ise Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem'in yoludur. İşlerin en kötüsü sonradan uydurulanlardır. Sonradan uydurulup dîne sokulan her şey bid'ât, her bid'ât dalâlet, her dalâlet ise ateştedir." (Müslim, Ebû Dâvûd...)Başka bir hadisi şerifte ise şöyle buyurmaktadır: "Kim bizim dînimize olmayan bir şey yaparsa o merduttur (red olunur)." (Buhâri, Müslim...)Hadîsi şeriflerin ışığında ortaya çıkan hakikat dinde olmayanı dîne sokmanın ve onunla amel etmenin kabul edilmeyen bir sapıklık olduğudur. Sahibine de rahmet yerine azab vesilesi olacaktır. Hiçbir akıl sahibi işlediği hayrın sonucunun azab olmasını istemez. Öyleyse bizlere düşen dinde olanlara sınımsız sarılmak ve sonradan uydurulanları elimizin tersiyle itmektir.Dîn; Allâh'ü Teâlâ'nın mükellef kullarına peygamberleri vasıtasıyla bildirdiği, onların dünya ve âhiret saâdetleri için emir ve yasaklardan oluşan îtikâdî ve amelî bir nizamdır. Dînler; hak dîn, muharref dinler (Yahûdilik ve Hıristiyanlık) ve bâtlı dinler olarak üç kısma ayrılır. Allâh'ü Teâlâ katında geçerli olan dîn, İslâm'dır. Allâh Subhânehu ve Teâlâ şöyle buyurmaktadır:"Şüphesiz ki Allâh katında dîn İslâm'dır." (Âli İmrân: 3/19)Allâh Azze ve Celle bunun dışında kalan her türlü yaşam şeklini, hayat nizamını ise kabul etmemiş, bu bâtlı dinlere uyanların hüsrana uğrayacaklarını bildirmiştir. Allâh'ü Teâlâ şöyle buyurmaktadır:"Kim İslâm'dan başka bir dîn ararsa asla ondan kabul edilmez. O, âhirette de kayba uğrayanlardandır." (Âli İmrân: 3/85)Dîn; en kısa tarifıyla emir ve nehiydir. Kişi kimin emrettiklerine ve yasakladıklarına göre inanıyor ve hareket ediyorsa onun dîni üzeredir. Hak dinde emir ve yasak belirleme yetkisi ancak Allah Azze ve Celle'ye ve O'nun izni ile Rasûllerine aittir. Bu yüzden ben Müslümanım diyen her kul hayatının her sahasında; ibâdetlerinde, ticaretinde, insanlarla münâsebetlerinde, hayatı ve ölümü arasında her ne varsa bütününde Kur'an ve sahîh Sünnet'e göre hareket etmelidir.Çünkü Allâh'ü Teâlâ dînini kemâle erdirmiştir. İhtiyacımız olan her şey ya Kur'an'ı Kerîm' de ya da onun açıklayıcısı ve tamamlayıcısı olan sahîh Sünnet'te mevcuttur. En önemli meseleden başlayarak en kolay meselelere kadar her sorumlusun cevâbı bu iki kaynaktır. Allâh'ü Teâlâ şöyle

buyurmaktadır:“Bugün sizin dininizi kemâle erdirdim, üzerinizdeki nimetimi tamamladım ve size dîn olarak İslâm'ı seçip beğendim.” (Mâide: 5/3)Âyeti kerîmede açıkça ifâde olunduğu üzere dîn kemâle ermiş ve tamamlanmıştır. Onda ne bir eksiklik ne de fazlalık bulunmamaktadır. İmân esasları, ibâdetler, bayramlar, mübarek yerler... Kısacası gerek ibadet gerekse de amel cinsinden her şey bildirilmiştir. Buna rağmen her dönemde dîn alanında yeni şeyler ortaya çıkarılmış ve zamanla bunlar İslâm'a dâhil edilmiştir. Dîn alanında sonradan ortaya çıkarılmış olan bu şeyler bid'at olarak isimlendirilir.Bid'at: sözlük anlamı olarak; önceden bir örneği olmayan ve sonradan ortaya çıkarılan şeydir. Şer'i olarak ise; hakkında hiçbir delil (âyet ve hadîs) olmaksızın sonradan ortaya çıkarılan ve yapıldığı takdirde sevab beklenen şeydir. Maalesef geçmişte olduğu gibi günümüzde de bid'atler oldukça fazladır. Bunlardan bir tanesi de Rasûlullah sallallâhu aleyhi ve sellem'in doğum günü olarak kutlanılan mevlid kandilidir. Bu günün faziletine dâir ne bir âyet ne de bir hadîs vardır. Ayrıca ümmetin en hayırlı nesli olan sahâbeyi kiram radiyallâhu anhum böyle bir günü kutlamamışlardır.Bu kutlamalar; hicretten sonra 4. Asırda Fâtımîler tarafından çıkarılmıştır. Ardından diğer İslâm ülkelerine yayılmıştır. Osmanlı Devleti'nde ise ilk olarak 3.Murat döneminde resmi olarak kutlanmaya başlanmıştır. Bu gecelere Kandil denmesinin sebebi Osmanlı padişahı 2. Selim (1566-1574) zamanında başlayarak, minarelerde kandiller yakılarak duyurulup kutlandığı için “Kandil” olarak anılmaya başlamıştır. Kandil simitleri satın alınır, tebrikleşilir, kasîdeler okunur, zikir, dua, namaz, Kur'an tilâveti gibi çeşitli ibâdetler yapılır. [Nebi Bozkurt, “Kandil”; Halit Ünal , Berat Gecesi maddesi. Diyanet İslam Ansiklopedisi (DİA), İstanbul, 2001, c. 24, s. 300]Devletin resmi din kurumu Diyanet'in hazırladığı ansiklopedide “kandil” maddesinde bunlar yazıyor.Fakat kandil gecelerini bizzat organize eden, camilerde mevlid ve dua merasimleri düzenleyen, bu geceler münasebetiyle kutlama mesajları yayınlayan ve halkın kandilini kutlayan da yine Diyanet'in kendisi...Peki bu nasıl oluyor?Çünkü bu gecelerin kutlanması bir halk geleneği değil; devlet politikası da ondan.Nedir devlet politikası?İslam'ı doğuş tabiatına uygun olarak bir “pratiği olan hayat dini” olmaktan çıkarıp, “mübarek gün ve geceler dini” haline getirmek...Gündüzün ortasında, hayatın kalbinde atan bir din olmaktan çıkarıp, el ayak çekilince, hayatın tümüyle uykuya çekildiği gece vakitlerinde hatırlanan bir “tapınak ve ayın” dini haline sokmak...Çünkü Fransız laiklerin Hristiyanlığa layık gördüğü muamele buydu. Türk laiklerin de İslamiyete layık göreceği muamele de bundan başkası olamazdı...İlk olarak hicretten 300 yıl sonra ilk kez Mısır'da, Şii Fatimiler döneminde Mevlid; 400 yıl sonra da Kudüs'te Mirac, Regaib ve Berat geceleri kutlanmaya, bu geceler camilerde toplu biçimde yapılan ibadetlerle geçirilmeye başlandı. Daha sonra bu kutlamalar İslam dünyasının bazı bölgelerine yayılarak gelenekleşti.Kadir gecesi haricinde ne Kur'an-ı Kerim'de ne hadis-i şeriflerde sahih bir bilgi vardır.Din adına yapılan her şeyi, kendi tabii sınırları içinde ele almak, ne artırarak ne eksilterek, Kur'an ve onun tebliğcisi Hz. Peygamber (s.a.v.) tarafından nasıl tebliğ edilip öğretilmişse, o kadarıyla almak gereklidir. Sahabe bu dini nasıl anlamış , neler yapmış bizler nasıl anlıyor neler yapıyoruz mukayese etmeliyiz. Aksi halde kendi ellerimizle dine müdahalede bulunmuş, işimize geldiği veya hoşumuza gittiği gibi dinde bazı ilave veya eksiltmelerde bulunmuş oluruz. Bizden önceki din mensupları da (ya kasıtlı veya iyi niyetle, ama) tam da bu şekilde dinlerini değiştirmişlerdi.Bazı alimlerin ! muhtemelen iyi niyetle zamanlarına ait bir maslahat gözeterek, ancak yeterince tahkik etmeden adına “kandil geceleri” denen gün ve gecelerle ilgili söyledikleri muhakkik âlimler tarafından eleştirilmiştir. Mesela İmam Gazali'nin “İhyau Ulûmu'd-Dîn” adlı eserine

aldığı rivayet ve nakiller bu türdendir. Gazali'nin "Bu gece her rekatta Fatıha'dan sonra 11 İhlas okunmak suretiyle kılınacak yüz rekat veya her rekatında Fatıha'dan sonra 100 İhlas okunan 10 rekat namazın çok sevap olduğuna dair naklettiği rivayet" (İhya, I, 555 vd.) Zeynuddin el İraki ve İmam Nevevi gibi âlimler tarafından uydurma olarak nitelendirilmiştir. Mevzu hadisler konusunda çalışması olan Aliyyu'l-Kari de, bu rivayetin uydurma olduğunu belirttiğinden sonra, Berat Gecesi namazının miladi 1010 (H. 400) yılından sonra Kudüs'te ortaya çıktığını söylemektedir. Araştırmalar, kandil gecelerinin sonraki dönemlerde ihdas edildiğini ortaya koyuyor. Miladi 9. (Hicri 3). yüzyılda yaşayan Fakihî, Mekke'de halkın Berat Gecesi'ni Mescid-i Haram'da namaz kılmak, Ka'be'yi tavaf etmek ve Kur'an okumak suretiyle ihya ettiğini söyler. XI. yüzyıldan itibaren Şam'da Emeviler Camii'nde Berat Gecesi'nde kandiller yakılmış, bid'at nitelendirilmesine rağmen bu âdet devam ettirilmiştir. İbn Kesir, "Halka Berat Gecesi'nde ilk tatlı dağıtan kişi Selçuklu veziri Fahrulmülk'tür." der. Bid'at; Peygamber ve Ashâb-ı Kirâm dönemlerinde görülmeyip onunla amel edilmeyen, hattâ bir benzeri olmayan ve İslâm'dan olmadığı halde sonradan ortaya çıkan, din ile alâkalı olup bir ilâve veya eksiltme mahiyetinde olarak ibâdet kabûl edilen, göze ve akla hoş gelen dua, kuran okuma, namaz kılma, zikretme, düşünce görüş ve ameller, sünnete aykırı davranışların adet haline getirilmesidir. Dinde sonradan ortaya çıkan ve hakkında herhangi bir delil bulunmayan bu gibi durumlar hakkında ALLÂH Rasulu (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "İşlerin en kötüsü sonradan ihdas edilenler / ortaya çıkarılanlardır." [Muslim, Cuma, 43.] "Sonradan ihdas edilen her şey bid'attir" [Nesâî, İdeyn, 22; İbn Mâce, Mukaddime, 7] "Her bid'at dalalettir, her dalalet de ateştedir." [Muslim, Cuma, 43; Ebu Davud, Sünnet, 6] Bidat hakkındaki bu hadislerden sonra Bidatın tanımı ve kapsamı hakkındaki açıklamaları kavramamız gerekmektedir. İmam-ı Ahmed'in ve başka alimlerin mekruh gördükleri bu "adet haline getirilmiş" toplantıları, sahabilerden İbn-i Mesud'un da aynı şekilde değerlendirdiğini şu olaydan öğreniyoruz. Bildirildiğine göre bir ara, İbn-i Mesud'un dostları kararlaştırdıkları bir yerde toplanıp zikretmeyi adet edinmişlerdi. Bunu öğrenen İbn-i Mesud bir defasında toplantı halinde üzerlerine vararak kendilerini: "Ey dostlarım, siz Muhammed'in kinden daha doğru bir yolda mısınız, yoksa sapık bir yola mı düştünüz?" diye paylamıştır. (Darîmi Sunen, görüşe bağlanmanın keraheti, c. 1, s. 681. Haberin sözleri şöyle: "Canımı elinde tutana yemin olsun ki, kuşkusuz siz Muhammed'in milletini iletmiş olduğunuz doğru yolda mısınız, yoksa kapı mı aralıyorsunuz?" Periyodik vakitlere bağlı olarak tekrarlanıp, sünnet ve dönüşüm (mevsim) niteliği kazanmış meşru ibadetlerin, kullar için yeterli olacak kadarını bizzat ALLÂH belirleyip ortaya koymuştur (meşru kılmıştır). Buna göre bunların dışında bir takım cemaatli toplantılar ortaya konup adet haline getirilince bu durum ALLÂH'ın belirleyip ortaya koyduğu cemaatli ibadetlere özenmek olur. Bu tutumun yıkım ve bozulmalara yol açacağını bilmemek safdillik olur. Yalnız kişilerin tek başlarına yapacakları aynı nitelikteki nafile ibadetleri ile, bazı gurupların bu amaçlarla arada düzenleyecekleri toplantılar bu hükmün dışındadır. Yine aynı endişeden hareket eden Ömer (r.a.), altında "Rıdvan" biatinin gerçekleştiği sanılan ve bu yüzden müslümanlar arasında adeta tabulaştırılarak sanki Mescid-i Haram (Kabe) ve Mescid-i Nebevi (Peygamberimizin Medine'deki Mescidi) imiş gibi yanbaşında namaz kılınmaya başlanan bir ağacı kökten çıkarttırmış ve yine vaktiyle Peygamberimizin namaz kıldığı bir yeri müslümanların genel bir itikâf yeri edindiklerini görünce, böyle yapanları "Peygamberimizin hatıralarını barındıran yerleri mescid mi edinmek istiyorsunuz?" diyerek azarlamıştır. Tıpkı bunun gibi gerek tek başına ve gerekse cuma namazlarına,

bayram namazlarına ve beş vakit namazlara benzeyecek şekilde, periyodik olarak tekrarlanmamak şartı ile rastgele bir araya gelmiş cemaatler halinde nafile namazlar kılmak, şeriata uygundur. Tek tek ve topluluk halinde nafile olarak Kur'an okumak, zikretmek ve dua etmek de böyledir. Nafile olarak bazı ziyaret yerlerini gezip görmek de hep bu ana kuralın kapsamına girer. Bütün bu ibadet ve hareketlerde, gerek az sayıda ve gösterişsiz olan ile sık sık ve gösterişli olan arasında ve gerekse adet haline getirilen ile adet haline getirilmeyen arasında fark gözetilir. Bu arada türü bakımından şeriata uygun olan, fakat sanki bir farz gibi devamlı bir adet haline getirilmesi bid'at olan ve müstahab veya mekruh sayılması adaklık hükümleri ile uygulama şartnamesine bağlı olan vasiyet ve vakıf gibi ibadetler aynı kategoriye girer. İmam Nevevi "tezkire"sinde bid'at ehlinin bir özelliğini şöyle açıklıyor: "Dünyada nerede bir bid'atçı varsa o mutlaka hadis ehline kin besler. Kişi bidat 'e saplanınca hadisin tadı onun kalbinden çıkar." Gerçekten kaç tane bidatçı ile görüşüp konuşmuşsam bazıları üstatlarının, şeyhlerinin sözünü sünnetini, peygamberin (s.a.v.) hadisi ve sünneti önüne çıkarırken bazıları da (mesela mealci denen grup gibi) şahtın ve pahtın (müsteşrikler) sözlerine dini yorum ve açıklamalarına bayılırcasına bağlandıklarını görürüz. Peygamber efendimizin sünneti ve hadisleri hatırlatıldığında nefret çizgilerinin yüzlerinde belirmediği görülür. Ashabın yapmadığı bir ibadet ibadet değildir. Sufyan-ı Sevri'nin bidat değerlendirmesi: "Bidat şeytanın nezdinde her günahattan daha sevimlidir. Çünkü günahattan dolayı tövbe edilmesi akla gelir de bidatten (ibadet telaki edildiği için) tövbe edilmesi akla gelmez." (Bağavi-Şerhu's sunne) İmam Malik'in bidata bakışı: "Sünnet Nuh (a.s) un gemisi gibidir. Ona binen kurtulur. Ondan geri kalan boğulur." (Miftah'ul cenneh- Suyuti) Abdullah b. Abbas (r.anhuma) Ebubekir ve Ömer'in sözlerini illeri sürüp sünnete ters düşen birine şöyle dedi: "Nerde ise gökten üzerimize taşlar yağacak. Ben size Rasulullah buyurdu diyorum, siz ise, Ebubekir ve Ömer dedi diyorsunuz." (Abdurrazzâk el-musannef sahih bir senetle) İnsanları Bid'at konusunda yanılgıya düşüren 2 sebep :1. yanılgı din adına yaparken "Kur'an okuyor, namaz kılıyor , dua ediyorum , kötü bir şey yapmıyorum" yanılgısıdır. "Yaparsam ne olur , ne kaybederim" savunmasıyla cahil cesur olur tavrıyla hareket edilmesidir. Halbuki bid'at zaten kötü niyetle dinden uzaklaşmak , göze çirkin gelen amellerle yapılmaz.2. Yanılgı ise Bidat-ı Hasene (güzel bidat) yanılgısıdır. Delil aldıkları ise ; Rasûlullah (s.a.v.) döneminde sekiz rekât olarak münferiden kılınan teravih namazın yirmi rekat olarak bir imamın arkasından kılınmasıdır :Abdurrahman bin Abdi'l-Kâri (r.a.)'dan: Bir gece Ömer'le (bir Ramazan gecesinde) mescide birlikte çıktık. İnsanlar dağınık bir şekilde namaz kılıyolardı kimisi kendi başına , kimisi de durmuş, bir grup da toplanmış onun arkasında namaz kılıyordu. Bunun üzerine Ömer dedi ki: "Bunları bir okuyucunun arkasında toplanmam da onun arkasında toplu halde namaz kılsalar." Bu işin üzerine durdu ve nihayet onları Ubeyy bin Kâ'b'ın arkasında onun imamlığında topladı. Sonra başka bir gece yine namaza çıktık, onları toplu halde adı geçen sahabinin arkasında namaz kılarırken görünce : "Ne güzel bid'attır bu ! Ne var ki bunu kılıp da sonra gecenin son kısmında kalkıp bunu kılanların davranışları bundan daha iyidir. (Zira) cemaat (bu namazı) gecenin başında kılıyorlardı" [Malik ve Buhari] (Bu hadisi Malik [salât fi Ramadân no. 3, s. 114] ve Buhari [teravih I/3, II/252], Mâlik anî'z-Zuhrî an Urve b. ez-Zubeyr an Abdurrahman asl-ı senedi ile tahrir ettiler) (Muhammed Revvâs Kal'acî, Mevsuatü Fıkhı Umar b. e!Hattâb, Kuveyt 1984, s. 125). Alimlerin çoğunluğuna göre ,tasavvufçuların "bid'at-i hasene" kapsamına soktukları şeyler haddi zatında bid'at değildir. Onlara bid'at ismini vermek yanlıştır. Çünkü bu gibi şeylerin Kur'ân ve Sünnet'te dayanakları

vardır. Bunlara sonradan çıkmış şeyler nazariyle bakılamaz. Rasûlullah (s.a.v.), şu hadislerinde bid'atin tarifini yapmışlardır: "Sonradan ortaya çıkan herşey bid'attir; her bid'at sapıklıktır ve her sapıklık insanı ateşe sürükler." (Muslim, Cumua, 43; Ebû Davud, Sunnet 5; Nesâî, İydeyn, 22; İbn Mâce, Mukaddime, 7). Üstelik Rasûlullah şöyle buyurmuştur: "Sünnetime ve benden sonra raşid halifelerin sünnetine sınıksız sarılın". (Tirmizî, İlim, 16; Ebu Dâvud, Sunne, 5; İbn Mâce, Mukaddime, 6) Ömer (r.anh) bu sözü insanları teravih namazı için topladığı zaman söylemiştir. Teravih namazı ise bid'at değil sünnetin ta kendisidir. Rasûlullah'ın teravih namazı kıldığı sahih hadislerle sabittir. Yani sonradan ortaya çıkmamıştır ! Bunun delili Aişe (r.anha)'nin rivayet ettiği olaydır: "Rasûlullah (s.a.v.) Ramazanda mescitte gece bir namaz kıldı. Sahabenin çoğu da onunla birlikte o namazı kıldı. İkinci gece yine aynı namazı kıldı. Bu kez O'na tabi olarak aynı namazı kılan cemaat daha fazla oldu. Üçüncü gece . Muhammed (s.a.v.) mescid'e gitmedi. Orayı dolduran cemaat onu bekledi. Rasûlullah (s.a.v.) ancak sabah olunca mescide çıktı ve cemaata şöyle buyurdu: "Sizin cemaatla teravih namazını kılmaya ne kadar arzulu olduğunuzu görüyorum. Benim çıkıp, size namazı kıldırma engel olan bir husus da yoktu. Ancak ben size, teravih namazının farz olmasından korktuğum için çıkmadım" (Buharî, Teheccud, 57). Ebû Hurayra (r.anh)'nin naklettiği bir başka hadiste de Rasûlullah (s.a.v.)'in Ramazan ayında, ashaptan bir grubu, Ubey b. Kab (r.anh)'in arkasında cemaatle namaz kılariken gördü ve "Doğru yapıyorlar, yaptıkları şey ne güzeldir" diyerek tasvib ettikleri haber verilmiştir. (Ebû Dâvud, İkâmetu's-Salâ, 190) Peygamber (s.a.v.) , teravih namazını cemaatle kılmayı terketmesinin nedenini belirtmiştir. Ömer (r.anh) ise ,bu gerekçenin ortadan kalktığını görünce (artık peygamber yoktu ve faraz kılınma durumu ortadan kalkmıştı) , teravih namazının tekrar cemaatle kılınmasını başlatmıştır. O halde Ömer (r.anh)'in bu uygulaması , bizzat nebi (s.a.v.)'in uygulamasına dayanmaktadır. Ömer (r.anh)'in bu uygulamasının bid'at olmadığı ortaya çıktığına göre , sözünde geçen "bid'at" kelimesi ne demektir ? Ömer (r.anh)'in bu ifadesindeki bid'at kelimesiyle şer'i anlamı değil sözlük anlamı kastedilmiştir. Sözlükte bid'at, geçmişte bir örneği olmaksızın yapılan şeydir. Teravihin cemaatle kılınması bir uygulama olarak Ebu bekir (r.anh)'in hilafeti döneminde ve Ömer (r.anh)'in hilafetinin ilk dönemlerinde mevcut değildir. Bu sebeple sözlük anlamıyla bu yenilik (bidat) sayılabilir ; zira bunun geçmiş örneği yoktur. Aynı meseleye şer'i açıdan bakıldığında durum farklıdır, zira bu uygulama peygamber (s.a.v.) in tatbikatında mevcuttur. Şatıbi şöyle der; "Bu itibarla bunu bidat olarak adlandıran kişinin (ki isimlendirme konusunda bir tartışma söz konusu değildir) bundan dolayı şer'i bid'at anlamında Ömer (r.anh)'in sözünün ifade ettiği mana ile istidlal etmesi caiz değildir. Zira bu kelimeyi asıl amacından saptırmakla olur." (Şatıbi, el İ'tisam) Bu konuda büyük imamların sözleri şöyledir : İbni Teymiyye (rahimehullah) şöyle der; Ömer (r.anh)'in bu güzel uygulamayı bid'at olarak adlandırması , tamamen sözlük olarak bir adlandırmadır, şer'i değildir. Bunun sebebi bid'at kelimesinin , sözlük olarak geçmiş bir örneği olmaksızın yapılan her şeyi içermesidir. Şer'i olan bid'at ise hakkında şer'i bir delil olmaksızın yapılan uygulamadır. İbn Kesir, bid'atların iki türlü olduğunu söylemiştir: 1. Bid'at kavramı bazen şer'i anlamda kullanılır. Peygamber (s.a.v.)'in; "sonradan ortaya çıkarılan her yenilik bid'attir ve her bid'at sapıklıktır" ifadesi bunun örneğidir. 2. Bid'at bazende sözlük anlamında kullanılır. Ömer (r.anh)'in insanları teravih için topladığı ve onların da buna devam etmesi üzerine söylediği "bu ne güzel bid'attir" sözü de bunun örneğidir. (İbn Kesir tefsiri) İmam Ebû Hanife'ye Ömer (r.anh)'in bu hususta yaptığı uygulama sorulunca, şöyle demiştir: Teravih namazı hiç şüphesiz

müekked bir sünnettir. Ömer, bu namazın cemaatle ve yirmi rekat kılınmasını şahsi bir ictihadı ile yapmadığı gibi, bir bid'at olarak da emretmemiştir. O, kendisinin bildiği şer'î bir esasa ve Muhammed (s.a.v.) 'in bir vasiyetine dayanarak böyle yapmıştır (et-Tahtavî, Haşiye, 334).Şunu da tekrar vurgulayalım ki, Peygamberimiz "Her bid'at dalalettir.(sapıklıktır)" şeklindeki bu genel-geçer cümlesini, onu genellik niteliğinden soyutlayarak "Her bid'at dalalet(sapıklık) değildir" şeklinde tersine döndürmek, normal bir yorumlama çabasından çok, Peygamber Efendimize karşı çıkmaktır ki, buna hiç kimsenin ne yetkisi ve nede hakkı olmamalıdır.Huzeyfe b. el-Yamân'ın rivâyet ettiği bir hadis-i şerifte:"ALLÂH bid'at sahibinin orucunu, namazını, sadakasını, haccını, umresini, cihadını, sarfını (maddi yardımını), şehadetini kabul etmez. O, kılın yağdan çıktığı gibi İslâm'dan çıkar. " (İbn Mace, Mukaddime, 7/49).Bu ikaz karşısında müslümanların dikkatli davranacakları ve bid'atın ne olduğunu araştıracakları muhakkaktır.Abdullah b. Abbâs (r.a.)'dan rivâyet edilen bir hadiste şöyle buyrulur:"ALLÂH, bid'at sahibinin amelini, bid'atından vazgeçinceye kadar kabul etmez." (İbn Mâce, Mukaddime, /50).Amellerinin kabul edilmeyeceğini bilen bir müslüman korkar ve neyin bid'at olup, neyin olmadığını araştırır.Meselâ, Rasûlullah'a selam ve salât ALLÂH'ın emridir. Ama Rasûlullah'ı anmak için dini törenler yapmak ve mevlit okutmak kimin emridir? Ölüler hayırla anmak ve onlara dua etmek sünnette vardır. Ama ölüler için mevlit okutup 7., 40., 52. geceleri tertip etmek İslâm'ın hangi hükmüne dayanır?Son olarak İmâm Malik rahîmehullâh'ın şu sözü konunun önemini iyice anlaşılmasını sağlayacaktır. "Kim, bu ümmet içerisinde geçmişte olmayan bir şey ortaya çıkarırsa bu kişi, Peygamber'in sallallahu aleyhi ve sellem Allah'u Teâlâ tarafından kendisine verilen risâlet (elçilik) görevine ihânet ettiğini iddia etmiş olur. Çünkü Allah'u Teâlâ "Bugün sizin dininizi kemâle erdirdim, üzerinizdeki nimetimi tamamladım ve size dîn olarak İslâm'ı seçip beğendim." (Mâide: 5/3) buyurmuştur. Bu yüzden, o gün dîn olmayan hiçbir şey bugün de dîn olamaz.Hâtîme:Hamd âlemlerin rabbi olan Allâh'a mahsustur. Salât ve selâm yaratılmışların en hayırlısı Muhammed sallallâhu aleyhi ve sellem'in, âlinin ve ashabının üzerine olsun.Yardım ve başarı, izzet ve şeref Allâh'tandır.O, her şeyin en iyisini bilendir.Muvahhid Kullara Selâm Olsun.Polat Akyol.

KAYNAK :Abdurrezzâk el-MuhâcirTevhid Davetihttps://tevhidblog.wordpress.com